

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 01-12-2020 r.

Adam Bodnar

VII.613.132.2020.MAW

**Pan
gen. insp. dr Jarosław Szymczyk
Komendant Główny Policji**

ePUAP

Szanowny Panie Komendancie,

w związku z licznymi manifestacjami odbywającymi się w ostatnim czasie na terenie całego kraju Rzecznik Praw Obywatelskich uważnie śledzi doniesienia medialne¹ dotyczące zabezpieczania pokojowych zgromadzeń spontanicznych.

W kolejnych materiałach prasowych oraz skargach kierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich powtarzają się informacje dotyczące niepokojącej praktyki podejmowanej przez funkcjonariuszy Policji wobec demonstrujących. Demonstranci są otaczani kordonem Policji i zamykani w tzw. kotłach, a jednocześnie funkcjonariusze przy użyciu sprzętu nagłaśniającego powtarzają polecenie o rozejściu się, co fizycznie – w związku z blokadą policjantów – nie jest możliwe. Praktyka ta jest szczególnie niebezpieczna w sytuacji epidemii, ponieważ uniemożliwia zachowanie wymaganego dystansu między uczestnikami zgromadzenia.

Praktyka była już wcześniej krytykowana przez Rzecznika Praw Obywatelskich. Podczas obchodów Narodowego Święta Niepodległości 11 listopada 2019 r. w Warszawie policja zablokowała w tzw. kotle, a potem wyniosła, kontrmanifestantów protestujących przeciw „Marszowi Niepodległości”. Fizyczne oddzielenie przez funkcjonariuszy Policji

¹ Zob. m.in. M. Wyrwał: Policja pograża się w chaosie. Staje się niebezpieczna dla siebie i innych [KOMENTARZ], (wiadomości.onet.pl, 29.11.2020r.), <https://wiadomosci.onet.pl/opinie/strajk-kobiet-policja-coraz-gorzej-radzi-sobie-z-protestami-komentarz/tsh6veg> [dostęp 30.11.2020r.].

kontrmanifestacji od zgromadzenia znacząco utrudnia pokojowym kontrmanifestantom korzystanie z wolności zgromadzeń publicznych, gdyż pozbawia zgromadzenia charakteru otwartości.

Zastosowane środki przymusu bezpośredniego powinny być każdorazowo proporcjonalne i adekwatne. A takie metody, jak odgradzanie zgromadzeń betonowymi ogrodzeniami czy przetrzymywanie manifestantów w tzw. „kotle” powinny być stosowane wyjątkowo – w celu odizolowania osób agresywnych lub łamiących prawo – i nie prowadzić do nieproporcjonalnego ograniczenia praw innych osób. Z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wynika, że przetrzymywanie uczestników pokojowych manifestacji np. w „kotle” potencjalnie narusza prawa tych osób do wolności i swobody przemieszczania się. **Ten środek powinien być stosowany tylko wobec palącej i nagłej potrzeby zapobieżenia poważnym obrażeniom lub szkodom** (zob. wyrok Wielkiej Izby ETPCz z dnia 15 marca 2012 r., *Austin i inni przeciwko Wielkiej Brytanii*, skargi numer 39692/09, 40713/09 i 41008/09).

Ponadto należy szczególnej ocenie poddać działania funkcjonariuszy podjętych w dniu 28 listopada 2020 roku, w związku z demonstracją, która po godzinie 15.00 ruszyła z ronda Dmowskiego ulicą Marszałkowską w kierunku oddalonego o 800 m placu Konstytucji. Jak wynika z doniesień medialnych, funkcjonariusze – pomimo pokojowego charakteru demonstracji – wielokrotnie podejmowali próby zablokowania przemarszu i otoczenia uczestników kordonem.

Na 200-metrowym odcinku ulicy Waryńskiego, pomiędzy placem Konstytucji i ulicą Nowowiejską, która została zablokowana, funkcjonariusze przepuścili chodnikami część demonstracji, a resztę zamknęli w tzw. kotle pomiędzy placem Konstytucji i ulicą Nowowiejską. Na miejscu pozostała kilkunastoosobowa grupa pracujących tam dziennikarzy, dwoje posłów oraz około 20 uczestników marszu, która była otoczona kordonem około 300 policjantów. Policjanci odmówili wypuszczenia z kordonu dziennikarzy w celu umożliwienia im wykonywania pracy, pomimo okazania legitymizacji prasowych.

Mając na względzie powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 roku o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r., poz. 627),

zwracam się do pana Komendanta z prośbą o wskazanie, w jakich przypadkach funkcjonariusze zabezpieczający demonstracje stosują praktykę zamykania w tzw. „kotle”. Proszę także o ocenę opisanych działań funkcjonariuszy podjętych wobec demonstrujących w dniu 28 listopada 2020 r. w Warszawie.

Z wyrazami szacunku

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/